

ชื่อวิทยานิพนธ์	การพัฒนากลุ่มและแนวทางการสร้างเครือข่ายเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์: กรณีศึกษา ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
ผู้วิจัย	นายมงคล ทองจิบ ปีการศึกษา 2550
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ประธานที่ปรึกษา	ดร.พจน์ีย์ ทรัพย์สมาน
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา พลศรี

### บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากลุ่มและแนวทางการสร้างเครือข่ายเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ : กรณีศึกษา ตำบลเกาะเต่า อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความเป็นมาและศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 2) การพัฒนากลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และ 3) หาแนวทางการสร้างเครือข่ายเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ในตำบลเกาะเต่า ทั้ง 4 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่เกิดจากการสนับสนุนของหมอดินอาสาและแกนนำในพื้นที่ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดความรู้ ทักษะการบริหารจัดการกลุ่ม และขาดความรู้ ทักษะด้านการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ขาดมาตรฐานในการผลิต ผู้วิจัยจึงใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อพัฒนา กลุ่มใน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนตัว ขั้นตอนนาย ขั้นตอนสร้างบรรทัดฐาน ขั้นตอนดำเนินการ ขั้นพหุกลุ่มและขั้นสร้างเครือข่าย และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามผลวิเคราะห์ที่ประชุมและศึกษาร่วมกัน คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การสาธิตผลิตปุ๋ยอินทรีย์ คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มร่วมกันนำความรู้และทักษะที่ได้รับมาพัฒนาจัดการกลุ่มและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ทดสอบการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีผลสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับของสมาชิก ชุมชนและหน่วยงานที่สนับสนุน

แนวทางการสร้างเครือข่ายเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ผู้วิจัยจัดกระบวนการระดมความคิดอย่างมีส่วนร่วม (AIC) กำหนดเป็นเครือข่ายกิจกรรมเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ มีการคัดเลือกแกนนำเครือข่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนและพัฒนาความรู้ ทักษะด้านการจัดการและการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ให้แก่คณะกรรมการและสมาชิกเครือข่าย การกระจายผลิตภัณฑ์ออกไปตามจุดต่างๆของเครือข่าย มีข้อเสนอแนะ คือ ควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการ สมาชิกของกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง กรมพัฒนาที่ดิน ควรพัฒนาศักยภาพของหมอดินอาสาเพื่อเป็นแกนหลักในการพัฒนากลุ่มและเครือข่ายผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ให้เกิดความเข้มแข็งและดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่องต่อไป

**Thesis title** : Development of Groups and A Networking to Approach Producing Organic Fertilizers : A Case Study of Tambol Ko Tew, Amphoe Muang, Songkhla Province.

**Researcher** : Mongkol Thongjib

**Degree** : Master of Arts **Field** : Development Strategy

**Thesis advisors** : Dr. Potjane Subsamant  
: Assistant Professor Sontaya Ponsri

### Abstract

The objectives of the research study *entitled Development of Groups and A Networking to Approach Producing Organic Fertilizers : A Case Study of Tambol Ko Tew, Amphoe Muang, Songkhla Province*, were 1) to study the histories and potentials of groups of producers of organic fertilizers, 2) the development of groups of producers of organic fertilizers, and 3) to seek approaches to network creation for production of organic fertilizers.

The research findings were as follows. All the four groups of producers of organic fertilizers in Tambol Ko Tew came into being because of the support of voluntary soil specialists and local leaders. Most group committee members and group members lacked the knowledge and skills regarding group management and the production of organic fertilizer, the production being short of standard. The researcher, therefore, applied the process of participatory action research to develop the groups in six steps: formation, scrambling, criterion making, implementation, plural grouping, and network creation. Then a learning process was organized based on the results of joint analysis from meetings and studies. The process involved workshop, study tour, and demonstration of organic-fertilizer production. The group committee members and group members together made use of the knowledge and skills to develop group management and organic-fertilizer production, as well as to test fertilizer use. The efforts were successful and gained acceptance from members, communities, and supporting agencies.

For approaches to network creation for production of organic fertilizers, the researcher organized the AIC process by setting up a network of activities for organic-fertilizer production, with selection of network leaders to continue activities regularly, support and development of the

knowledge and skills concerning the management and production of organic fertilizers, as well as distribution of products to various points of the network. The suggestions made were these. Support should be given for exchanges of knowledge among committee members, group members, and experts concerned. The Department of Land Development should develop the potentials of voluntary soil specialists to serve as the main core of group development and network of organic-fertilizer producers to strengthen them and enable them to carry on further activities efficiently.

